

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Πανεπιστήμιο Κύπρου | Τμήμα Νομικής
2 Νοεμβρίου 2020

Δρ. Παναγιώτης Αγησιλάου
p.agisilaou@trojaneconomics.com

ΣΥΝΟΨΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Άρθρο 101 ΣΛΕΕ

Υποθέσεις

- Posters
- Eturas
- Άλλες

Άρθρο 102 ΣΛΕΕ

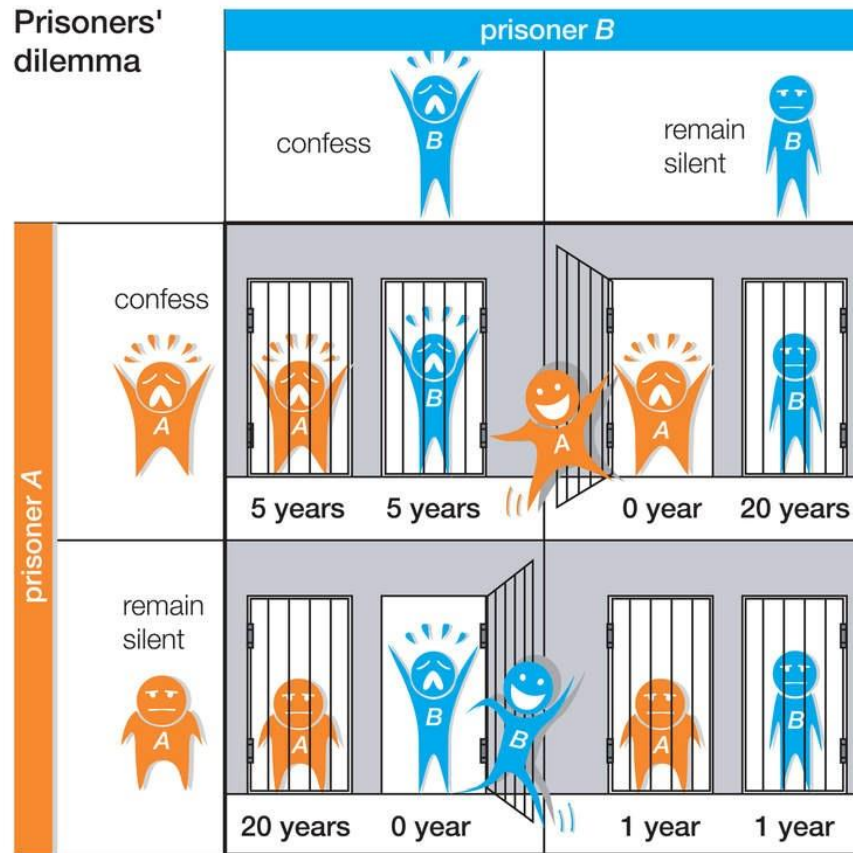
Υποθέσεις

- Google Shopping
- Google Android
- Google Adsense
- Facebook
- Άλλες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 101 ΣΛΕΕ

- **Επιχείρηση**
 - Κάθε φορέας που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησης του
- **Οικονομική δραστηριότητα**
 - Κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά προϊόντων/υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά
- **Συμφωνία / εναρμονισμένη πρακτική / απόφαση ένωσης επιχειρήσεων**
 - Πιστή έκφραση βούλησης για συγκεκριμένη συμπεριφορά
 - Αδιάφορος ο τρόπος εκδήλωσης
 - Αδιάφορος ο βαθμός δεσμευτικότητας
- **Αντιανταγωνιστικό αντικείμενο ή αποτέλεσμα**
- **Αισθητός περιορισμός ανταγωνισμού**
- **Επηρεασμός ενδοενωσιακού εμπορίου**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 101 ΣΛΕΕ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 101 ΣΛΕΕ

- Συνθήκες για σύμπραξη
 - Δημιουργία σύμπραξης
 - Πληθώρα πιθανών συμπαιγνιακών επιλογών / ισορροπιών
 - Πρόβλημα συντονισμού
 - Διατήρηση σύμπραξης
 - Παρακολούθηση / εντοπισμός παρεκκλίσεων
 - Μηχανισμός τιμωρίας
 - Χαρακτηριστικά αγοράς που διευκολύνουν την σύμπραξη

- Μικρός αριθμός επιχειρήσεων (+)
- Υψηλός βαθμός συγκέντρωσης (+)
- Διαφάνεια αγοράς (+)
- Σοβαρά εμπόδια εισόδου (+)
- Συχνή αλληλεπίδραση (+)
- Συμμετρία επιχειρήσεων (+)

- Χαμηλή ελαστικότητα ζήτησης (+)
- Υψηλός ρυθμός αύξησης ζήτησης (+)
- Χαμηλή διακύμανση ζήτησης (+)
- Απουσία αγοραστών με ισχύ (+)
- Σταυροειδής συμμετοχή / συμβάσεις (+)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 101 ΣΛΕΕ

Ο ρόλος των αλγόριθμων

- **Αλγόριθμοι:** διαρθρωμένες διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αυτοματοποιούν υπολογιστικές διαδικασίες εξάγοντας αποτελέσματα βάσει των δεδομένων που εισάγονται
- Τύποι αλγόριθμων
 - *Αναλυτικοί αλγόριθμοι* (analytical algorithms) → καθορισμός τιμών βάσει πληροφοριών που έχουν συλλεγεί χωρίς δυνατότητα αναπροσαρμογής αυτών βάσει μεταβολών / αλλαγών
 - *Αλγόριθμοι εύρεσης* (heuristic algorithms) → καθορισμός τιμών βάσει πληροφοριών που έχουν συλλεγεί σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή με δυνατότητα αναπροσαρμογής αυτών βάσει μεταβολών / αλλαγών
 - *Αυτόνομοι αλγόριθμοι* (autonomous algorithms) → καθορισμός τιμών βάσει πληροφοριών που έχουν συλλεγεί σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή με δυνατότητα αυτόνομης αναπροσαρμογής αυτών βάσει μεταβολών / αλλαγών και εκμάθησης
 - Ευφυείς αλγόριθμοι
 - Εποπτευόμενη (supervised)
 - δεδομένων και δημιουργία νέων προτύπων
 - Ενισχυτική μάθηση (reinforced learning)
 - Βαθιά γνώση (deep learning) → πλήρης αυτονομία μάθησης → δεν υπάρχει τρόπος επίβλεψης λειτουργιών και πληροφοριών που χρησιμοποιήθηκαν από τον αλγόριθμο για σκοπούς εξαγωγής των αποτελεσμάτων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 101 ΣΛΕΕ

Ο ρόλος των αλγόριθμων

- Θετικές επιδράσεις
 - Βελτιστοποίηση διαδικασιών και προβλέψεων
 - Ταχεία ανάλυση μεγάλων δεδομένων
 - Αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων
 - Μείωση εμποδίων εισόδου στην αγορά
 - Χαμηλό κόστος συλλογής δεδομένων → μείωση κόστους αναζήτησης (search cost)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 101 ΣΛΕΕ

Ο ρόλος των αλγόριθμων

- Αρνητικές επιδράσεις
 - Αύξηση διαφάνειας
 - Περιορισμός κόστους παρακολούθησης συμπεριφοράς ανταγωνιστών
 - Ευκολότερος εντοπισμός παρεκκλίσεων
 - Συνεχής παρακολούθηση τιμών ανταγωνιστών
 - Αύξηση συχνότητας αλληλεπίδρασης
 - Δημιουργία εμποδίων εισόδου
 - Δαπανηρή η συλλογή δεδομένων (data driven barrier to entry)
 - Ενεργοποίηση προληπτικού / κατασταλτικού μηχανισμού αντιμετώπισης εισόδου στην αγορά (π.χ. now casting / εξαγορά δυνητικού ανταγωνιστή)
 - Περιορισμός εσφαλμένων ερμηνειών συμπεριφοράς ανταγωνιστών
 - Υιοθέτηση ίδιων αλγόριθμων για τιμολόγηση (π.χ. ίδιο κατασκευαστή)
 - Σηματοδότηση μέσω αλγόριθμων (π.χ. price signaling)
 - ➔ **Ανάπτυξη / εδραίωση σιωπηρών συμπράξεων ακόμη και σε μη ολιγοπωλιακές αγορές**

ΥΠΟΘΕΣΗ POSTERS

- Εμπλεκόμενα μέρη
 - GB Eye Ltd: χονδρέμπορας αφισών που αποφάσισε να δραστηριοποιηθεί σε λιανικό επίπεδο / κατάστημα Amazon
 - Trod Ltd: διανομέας GB Eye
- Επίμαχη πρακτική
 - Συζήτηση μελλοντικών προθέσεων / στρατηγικών
 - Email: *«επιμένεις να μας σπρώχνεις εκτός αγοράς ... αυτό δεν λειτουργεί και μακροπρόθεσμα θα μειώσει τα κέρδη της GB Eye ... ας προσπαθήσουμε να το κάνουμε με τρόπο που να επωφελούμαστε όλοι»*
 - Email: *«Η Trod έχει συμφωνήσει να μην υποσκάψει τις τιμές μας στην Amazon και έχω συμφωνήσει να ανταποδώσω. Θα επιδιώξουμε να έχουμε τις ίδιες τιμές, να σπρώξουμε τις τιμές προς τα επάνω και να μοιραστούμε τις πωλήσεις»*
 - Συμφωνία μη υπόσκαψης τιμών δεδομένου ότι άλλος διανομέας δεν θα πωλούσε σε χαμηλότερη τιμή (3/2011 - 7/2015)
 - Χρήση λογισμικού αυτόματης αναπροσαρμογής τιμών
- Πρόστιμο σε Trod Ltd £163.371

ΥΠΟΘΕΣΗ ETURAS

C-74/14, 21/1/2016

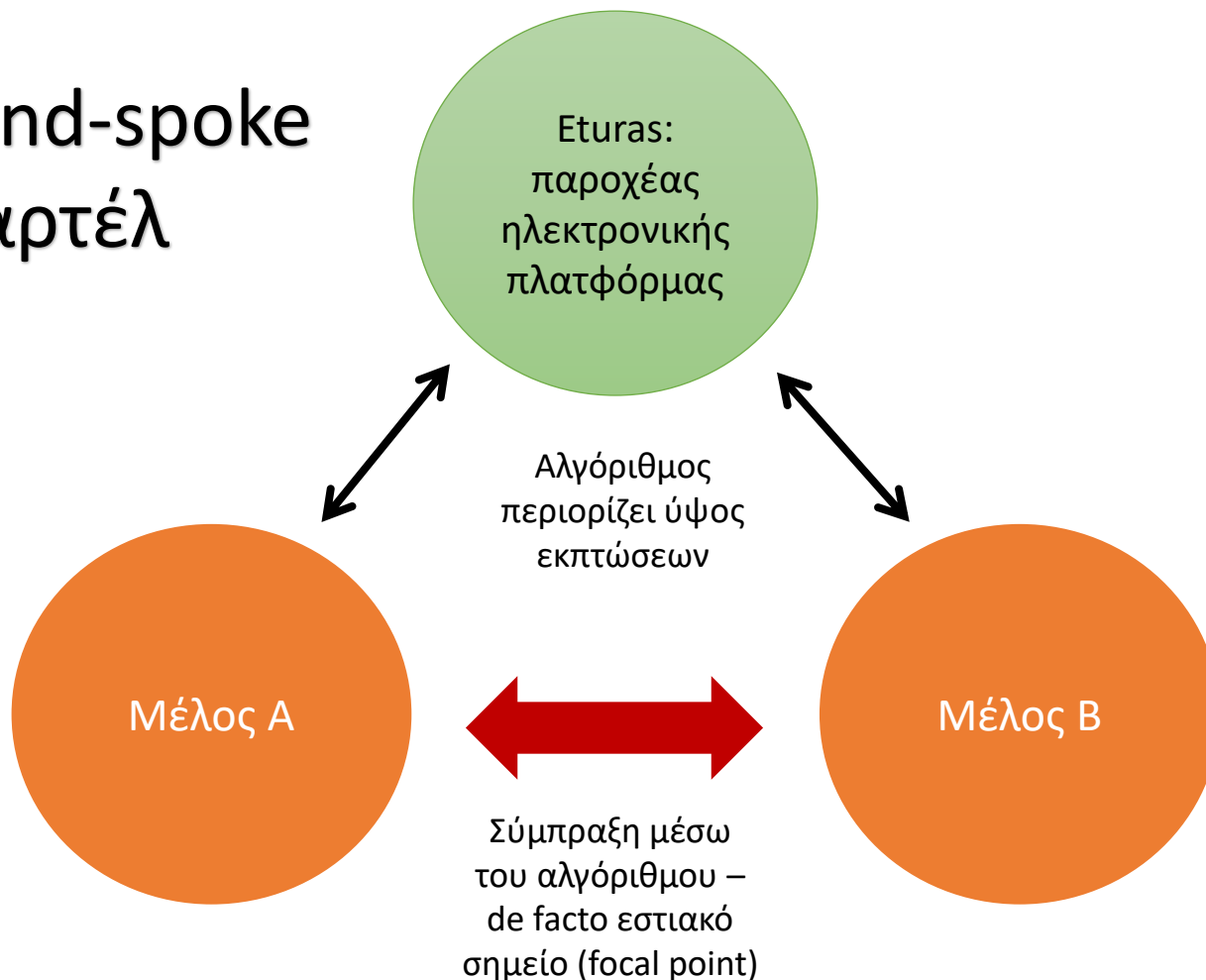
- Eturas → διατηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα στην οποία προσφέρονται ταξιδιωτικά πακέτα από πρακτορεία
- Πρακτική
 - Αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος από την Eturas προς τους πράκτορες βάσει του οποίου θα επιτρέπεται η παροχή εκπτώσεων μεταξύ 0-3% στην πλατφόρμα
 - Υλοποίηση τεχνικής αλλαγής στην πλατφόρμα ώστε να περιοριστεί το εύρος των εκπτώσεων
- Απόφαση Αρχής Ανταγωνισμού Λιθουανίας
 - Παράβαση άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ
 - Μη έκφραση αντίθεσης με το περιεχόμενο του ηλεκτρονικού μηνύματος
 - Εύλογη προσδοκία ότι οι υπόλοιποι πράκτορες θα εφάρμοζαν την μέγιστη έκπτωση 3% → ανταλλαγή πληροφοριών σε σχέση με ύψος εκπτώσεων → περιορισμός αβεβαιότητας
 - Σιωπηρή / έμμεση έκφραση κοινής βούλησης ως προς τη μελλοντική συμπεριφορά τους
 - Διευκολυντικός ο ρόλος της Eturas

ΥΠΟΘΕΣΗ ETURAS

C-74/14, 21/1/2016

Hub-and-spoke καρτέλ

- Προδικαστικά ερωτήματα Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου Λιθουανίας σε ΔΕΕ
 - ❶ Τεκμαίρεται από την ανακοίνωση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα και τον τεχνικό περιορισμό του εύρους των εκπτώσεων ότι οι επιχειρήσεις (ταξιδιωτικοί πράκτορες) γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν το περιεχόμενο της ανακοίνωσης εφόσον δεν προέβαλαν αντιρρήσεις για την εφαρμογή του περιορισμού στο ποσοστό των εκπτώσεων → επομένως εξέφρασαν σιωπηρά τη συναίνεση τους
 - ❷ Ποιοι παράγοντες πρέπει να ληφθούν υπόψη για να κριθεί ότι οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα ακολούθησαν εναρμονισμένη πρακτική

- Απόφαση ΔΕΕ

- Η αποστολή ενός ηλεκτρονικού μηνύματος με ανταγωνιστικό περιεχόμενο δεν επαρκεί για τη στοιχειοθέτηση της γνώσης του περιεχομένου του από τους αποδέκτες
- Θα πρέπει να υπάρχουν άλλα αντικειμενικά και συγκλίνοντα στοιχεία που να δείχνουν σιωπηρή αποδοχή / συναίνεση
 - Μελέτη / διάβασμα μηνύματος
 - Μη δημόσια αποστασιοποίηση
 - Μη καταγγελία στις αρμόδιες αρχές ανταγωνισμού
 - Μη συστηματική εφαρμογή ανώτερων εκπτώσεων

ΑΛΛΕΣ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

- **Casio (CMA, 1/8/2019)**

- Καθορισμός τιμών μεταπώλησης (resale price maintenance) για διαδικτυακές πωλήσεις πιάνων και αρμονίων (2013-2018)
- Απαγόρευση πώλησης κάτω από ένα συγκεκριμένο επίπεδο τιμών
- Χρήση λογισμικού για παρακολούθηση τιμών / εκπτώσεων διανομέων / λιανοπωλητών
- Άσκηση πιέσεων για αύξηση τιμών σε περίπτωση που ήταν κάτω από το συγκεκριμένο επίπεδο
- Πρόστιμο σε Casio £3,7 εκ.

- **Fender (CMA, 8/10/2019)**

- Καθορισμός ελάχιστων τιμών μεταπώλησης για κιθάρες Fender (2013-2018)
- Στόχος οι τιμές διαδικτυακής πώλησης κιθάρων Fender να υπερβαίνουν μια ελάχιστη προκαθορισμένη τιμή
- Απειλή επιβολής μέτρων π.χ. καθυστέρηση προμηθειών, μείωση παραδόσεων
- Πρόστιμο σε Fender £4,5 εκ.

ΑΛΛΕΣ ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

- **Roland (CMA, 29/6/2020)**

- Καθορισμός ελάχιστης τιμής μεταπώλησης για ντραμς (2011-2018)
- Χρήση λογισμικού για παρακολούθηση τιμών / εκπτώσεων διανομέων / λιανοπωλητών
- Πρόστιμο σε Roland £4εκ.

- **Yamaha (CMA, 17/7/2020)**

- Καθορισμός ελάχιστης τιμής μεταπώλησης για ηλεκτρικές κιθάρες, αρμόνια και ψηφιακά πιάνο (03/2013-03/2017)
- Απειλή επιβολής μέτρων π.χ. καθυστέρηση προμηθειών, μείωση παραδόσεων
- Χρήση κρυπτογραφημένου λογισμικού για παρακολούθηση τιμών / εκπτώσεων διανομέων / λιανοπωλητών
- Πρόστιμο σε μεταπωλητή της Yamaha £279 χιλ.

- **Korg (CMA, 29/7/2020)**

- Καθορισμός ελάχιστης τιμής μεταπώλησης για ντραμς κ.α. (2015-2018)
- Απειλή επιβολής μέτρων π.χ. καθυστέρηση προμηθειών, μείωση παραδόσεων
- Χρήση κρυπτογραφημένου λογισμικού για παρακολούθηση τιμών / εκπτώσεων διανομέων / λιανοπωλητών
- Πρόστιμο σε Korg £1,5 εκ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 102 ΣΛΕΕ

- Η κατοχή δεσπόζουσας θέσης δεν απαγορεύεται
- Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης
- Ιδιαίτερη ευθύνη (special responsibility) επιχειρήσεων με δεσπόζουσα θέση να μην νοθεύσουν τον ανταγωνισμό
- Δεσπόζουσα θέση σημαίνει

*«... θέση **οικονομικής δύναμης** που απολαμβάνει η επιχείρηση, που την καθιστά ικανή να **παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού** στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε **αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες** της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους **καταναλωτές**»*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 102 ΣΛΕΕ

- Θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης
 - **Μερίδια αγοράς**
 - <40% απίθανη η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης
 - >40% πιθανή
 - >70% πλην εξαιρετικών περιστάσεων
 - **Διαχρονική εξέλιξη μεριδίων αγοράς**
 - Δυναμική του ανταγωνισμού
 - Ανταγωνιστική ένταση
 - **Κατακερματισμός μεριδίων αγοράς**
 - **Έλεγχος ουσιωδών πρώτων υλών / υποδομών**
 - **Εμπόδια εισόδου**
 - Νομικά (π.χ. αποκλειστικά δικαιώματα, ποσοστώσεις, άδειες λειτουργίας / εγκατάστασης, πνευματικά δικαιώματα)
 - Οικονομικά (π.χ. οικονομίες κλίμακας / φάσματος / δικτύου, κόστος εναλλαγής, μη ανακτήσιμο κόστος, προνομιακή πρόσβαση σε πρώτες ύλες)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 102 ΣΛΕΕ

- Τεχνολογικά / πληροφοριακά (π.χ. τεχνικές προδιαγραφές, δεδομένα πελατών)
- Στρατηγικά (π.χ. μεγάλες διαφημιστικές δαπάνες, μακροπρόθεσμες συμβάσεις με πελάτες, υπερπολλαπλασιασμός προϊόντων (brand proliferation), δίκτυο αποκλειστικής αντιπροσώπευσης)
- **Δύναμη αγοραστών**
 - Μέγεθος αγοραστή
 - Εμπορική σημασία
 - Στροφή σε εναλλακτικό προμηθευτή
 - Προώθηση νέας εισόδου στην αγορά
 - Κάθετη ολοκλήρωση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 102 ΣΛΕΕ

▪ Εξωτερικότητες δικτύου (network externalities)

- Άμεσες: θετική σχέση μεταξύ αξίας υπηρεσίας και αριθμού καταναλωτών (μέγεθος δικτύου)
- Έμμεσες: θετική σχέση μεταξύ αξίας υπηρεσίας για μια ομάδα χρηστών του δικτύου και αριθμού άλλης ομάδας χρηστών του δικτύου
- Κύκλος επανατροφοδότησης (feedback loop)
 - ✓ Περισσότεροι χρήστες → περισσότερα δεδομένα → βελτίωση ποιότητας υπηρεσίας → προσέλκυση περισσότερων χρηστών → αυξημένα έσοδα → μεγαλύτερες επενδύσεις → περαιτέρω βελτίωση ποιότητας υπηρεσίας
 - ✓ Εμπόδιο εισόδου στην αγορά (π.χ. στοχευμένη διαφήμιση)
→ Επικράτηση μιας επιχείρησης (tipping)
- Αποτελέσματα εγκλωβισμού (lock-in effects)
 - ✓ Υψηλό κόστος εναλλαγής ψηφιακού παρόχου (switching cost)
 - ✓ Περιορισμός εναλλαγής λόγω συμβατικών σχέσεων (π.χ. προεγκατάσταση συγκεκριμένων εφαρμογών σε κινητά τηλέφωνα)
→ Ρυθμιστές της πρόσβασης (gatekeepers)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 102 ΣΛΕΕ

- Έννοια κατάχρησης

- Αντικειμενική

- Δεν απαιτείται απόδειξη ύπαρξης πρόθεσης

- Στοιχεία που δεικνύουν πρόθεση λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του προστίμου

«Αφορά τη συμπεριφορά δεσπόζουσας επιχείρησης, η οποία είναι σε θέση να επηρεάσει τη δομή της αγοράς όπου, λόγω ακριβώς της παρουσίας της, ο βαθμός του ανταγωνισμού είναι ήδη μειωμένος, και η οποία έχει ως συνέπεια, με την προσφυγή σε μέσα διαφορετικά από εκείνα που διέπουν τον φυσιολογικό ανταγωνισμό [...] την παρεμπόδιση της διατήρησης του υφιστάμενου επιπέδου ανταγωνισμού ή και της ανάπτυξης του» (Υπόθεση Hoffman La-Roche)

- Η κατάχρηση μπορεί να εκδηλωθεί σε μια γειτονική αγορά

ΥΠΟΘΕΣΗ GOOGLE SHOPPING

ΑΤ.39740, 27/6/2017

- Κατοχή δεσπόζουσας θέσης από την Google
 - Αγορά της γενικής διαδικτυακής αναζήτησης (μερίδιο αγοράς > 90%)
 - Υπηρεσίες σύγκρισης αγορών – CSS → Google Shopping

The screenshot shows a Google search for "cuisinart toaster". The search bar contains the text "cuisinart toaster" and the Google logo. Below the search bar, there are tabs for "All", "Shopping", "Images", "Videos", "News", and "More". The "Shopping" tab is selected. Below the tabs, it says "About 544,000 results (0.55 seconds)".

Below the results, there is a section titled "Shop for Cuisinart toasters" with a "Sponsored" label. There are five product listings, each with an image of a toaster, a title, a price, and the retailer:

Product Name	Price	Retailer
Cuisinart 2-Slice Metal Classic ...	£49,95	John Lewis
Cuisinart The Bakery Artisan ...	£69,95	Harts Of Stur
Cuisinart Custom Select 4-Slice ...	£79,95	eCookshop.co.uk
Cuisinart 4-Slice Metal Classic ...	£69,95	Currys
Cuisinart @ Classic 4-Slice ...	£69,95	John Lewis

At the bottom of the screenshot, there is a link: "Cuisinart Toasters - Make Your House Into A Home - crateandbarrel.com" with an "Ad" icon and the URL "www.crateandbarrel.com/Toasters/home_decor".

- Πρακτικές

- Συστηματική παρουσίαση Google Shopping σε πιο περίοπτη θέση στα αποτελέσματα της μηχανής αναζήτησης της Google
- Υποβάθμιση ανταγωνιστικών υπηρεσιών → συμπεριλήφθηκαν στον αλγόριθμο της μηχανής αναζήτησης της Google → τα αποτελέσματα παρουσιάζονται με βάση την κατάταξη (ranking) των ιστοσελίδων τους

ΥΠΟΘΕΣΗ GOOGLE SHOPPING

ΑΤ.39740, 27/6/2017

- **Εμπειρικά στοιχεία**

- Απότομη πτώση κίνησης ανταγωνιστικών υπηρεσιών και ραγδαία αύξηση Google Shopping (επεξεργασία 5,4 Terabyte δεδομένων με ιστορικά αναζήτησης)
- Μετακίνηση από την 1^η θέση στην 3^η θέση στην πρώτη σελίδα των αποτελεσμάτων αναζήτησης → μείωση κλικ κατά 50%

- **Αντι-ανταγωνιστικές επιδράσεις**
 - Δημιουργία μη αξιοκρατικού πεδίου άσκησης ανταγωνισμού
→ αθέμιτο ανταγωνιστικό προβάδισμα Google λόγω προτιμησιακή συμπεριφορά (self-preferencing)
 - Επιλογή Google Shopping με μεγαλύτερη συχνότητα λόγω αλλοίωσης της σειράς αποτελεσμάτων στη μηχανή αναζήτησης → στρέβλωση επισκεψιμότητας
 - Αύξηση κλικ → αύξηση εσόδων
 - Μεγαλύτερη διάθεση λιανοπωλητών να χρησιμοποιήσουν την υπηρεσία Google Shopping (έμμεσες επιδράσεις δικτύου)
- Πρόστιμο σε Google €2.424.495.000

ΥΠΟΘΕΣΗ GOOGLE ANDROID

ΑΤ.40099, 18/7/2018

- **Google**
 - Το 1997 κυκλοφόρησε η μηχανή αναζήτησης Google Search → κυρίαρχη μηχανή αναζήτησης
 - Το 2005 εξαγόρασε τον αρχικό προγραμματιστή του λειτουργικού συστήματος Android για κινητές συσκευές
 - Περίπου το 80% των έξυπνων κινητών συσκευών λειτουργούν με Android
- Κατοχή δεσπόζουσας θέσης
 - Μερίδιο αγοράς πέραν του 90% στην αγορά υπηρεσιών γενικής (Google Search Engine)
 - Μερίδιο αγοράς πέραν του 95% στην αγορά λειτουργικών συστημάτων για έξυπνες κινητές συσκευές για τα οποία είναι δυνατό να παρέχεται άδεια χρήσης
 - Περισσότερο από το 90% των εφαρμογών που τηλεφορτώνονται σε συσκευές Android προέρχεται από το κατάστημα εφαρμογών Play Store της Google

- Επίμαχες πρακτικές της Google
 - Απαίτηση προεγκατάστασης εφαρμογών Google Search και Google Chrome → όρος για παραχώρηση άδειας χρήσης του καταστήματος εφαρμογών Play Store
 - Καταβολή ποσών για αποκλειστική προεγκατάσταση εφαρμογής Google Search
 - Αποτροπή προεγκατάστασης εναλλακτικών εκδόσεων του Android «fork εκδόσεις Android» (ανεξάρτητες παράλληλες εκδόσεις π.χ. Fire OS, Nokia X platform, Hallium)

❶ *Παράνομη επιβολή δέσμευσης για τις εφαρμογές αναζήτησης και φυλλομετρητή της Google*

➤ **Επιβολή δέσμευσης για την εφαρμογή Google Search**

- Η Google εξασφάλισε την προεγκατάσταση της εφαρμογής Google Search ουσιαστικά σε όλες τις συσκευές Android
- Οι εφαρμογές αναζήτησης αποτελούν σημαντικό σημείο εισόδου για αναζητήσεις σε κινητές συσκευές

➤ **Επιβολή δέσμευσης για τον φυλλομετρητή Google Chrome**

- Η Google εξασφάλισε την προεγκατάσταση του φυλλομετρητή της για κινητές συσκευές ουσιαστικά σε όλες τις συσκευές Android
- Οι φυλλομετρητές αποτελούν σημαντικό σημείο εισόδου για τις αναζητήσεις σε κινητές συσκευές, ενώ η εφαρμογή Google Search αποτελεί την προεπιλεγμένη μηχανή αναζήτησης στο Google Chrome

ΥΠΟΘΕΣΗ GOOGLE ANDROID

ΑΤ.40099, 18/7/2018

- Η προεγκατάσταση προκαλεί σημαντικά αποτελέσματα προσκόλλησης (status quo bias)
- Εμπειρικά στοιχεία (2016)
 - Στις συσκευές **Android** (στις οποίες είναι προεγκατεστημένες οι εφαρμογές Google Search και Chrome), περισσότερο από το 95% όλων των αναζητήσεων έγιναν μέσω Google Search
 - Στις συσκευές **Windows** (στις οποίες δεν είναι προεγκατεστημένες οι εφαρμογές Google Search και Chrome), λιγότερο από το 25% όλων των αναζητήσεων έγιναν μέσω Google Search. Περισσότερες από το 75% των αναζητήσεων έγιναν μέσω της μηχανής αναζήτησης Bing της Microsoft, η οποία είναι προεγκατεστημένη σε συσκευές Windows Mobile
- Περιορισμός κινήτρων κατασκευαστών να προεγκαθιστούν ανταγωνιστικές εφαρμογές αναζήτησης και φυλλομετρητή → **μη αξιοκρατικό πεδίο άσκησης ανταγωνισμού**

② Εξάρτηση παράνομων καταβολών ποσών από την αποκλειστική προεγκατάσταση της εφαρμογής Google Search

- Παροχή οικονομικών κινήτρων σε ορισμένους από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές συσκευών και σε φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητών επικοινωνιών, υπό τον όρο να προεγκαθιστούν **αποκλειστικά** την εφαρμογή Google Search σε ολόκληρο το φάσμα των δικών τους συσκευών Android
- Περιορισμός κινήτρων των κατασκευαστών για προεγκατάσταση ανταγωνιστικών εφαρμογών αναζήτησης
- Εάν τα ίδια ποσά καταβάλλονταν από ανταγωνιστικές μηχανές αναζήτησης θα πραγματοποιούσαν ζημίες (τεστ εξίσου αποτελεσματικού ανταγωνιστή)

ΥΠΟΘΕΣΗ GOOGLE ANDROID

ΑΤ.40099, 18/7/2018

③ Παράνομη παρεμπόδιση ανάπτυξης και διανομής ανταγωνιστικών λειτουργικών συστημάτων Android

- Αποτροπή κατασκευαστών συσκευών να αναπτύξουν / χρησιμοποιήσουν οποιαδήποτε εναλλακτική έκδοση του Android δεν ήταν εγκεκριμένη από τη Google («fork εκδόσεις Android»)
 - Αποστέρηση σε καταναλωτές πρόσβασης σε περαιτέρω καινοτομία και έξυπνες κινητές συσκευές που βασίζονται σε εναλλακτικές εκδόσεις του λειτουργικού συστήματος Android
- Πρόστιμο σε Google €4.342.865.000

- **AdSense for Search**

- Πλατφόρμα μεσιτείας διαδικτυακών διαφημίσεων αναζήτησης
- Η Google λειτουργεί ως μεσίτης μεταξύ των διαφημιζόμενων και των ιδιοκτητών των ιστοτόπων (π.χ. εφημερίδων, ταξιδιωτικών υπηρεσιών) που επιθυμούν να επωφεληθούν από τον χώρο γύρω από τις σελίδες των αποτελεσμάτων αναζήτησης στον ιστότοπο τους
- Μερίδιο αγοράς πέραν του 85% στην αγορά μεσιτείας διαδικτυακών διαφημίσεων αναζήτησης

- Αντιανταγωνιστικές πρακτικές

- **Ρήτρες αποκλειστικότητας** → απαγόρευση σε εκδότες να τοποθετήσουν στα αποτελέσματα αναζήτησης που γίνονται στις ιστοσελίδες τους διαφημίσεις αναζήτησης από ανταγωνιστές της Google

ΥΠΟΘΕΣΗ GOOGLE ADSENSE

ΑΤ.40411, 20/3/2019

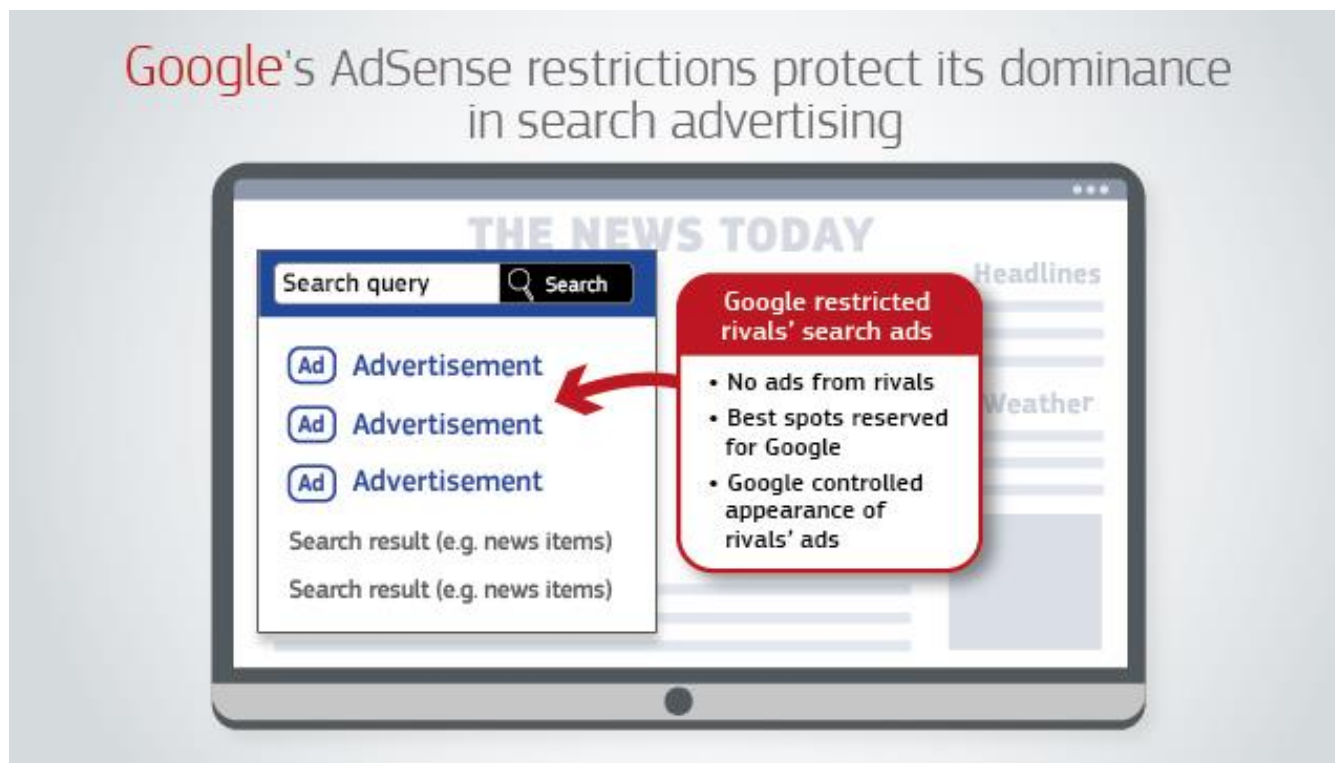
- Ρήτρες βάσει των οποίων οι εκδότες ήταν υποχρεωμένοι να ζητούν τη γραπτή έγκριση της Google για την πραγματοποίηση αλλαγών στον τρόπο με τον οποίο απεικονίζονται όλες οι διαφημίσεις των ανταγωνιστών → η Google μπορούσε να ελέγξει πόσο ελκυστικές ήταν οι ανταγωνιστικές διαφημίσεις αναζήτησης π.χ. πόσα κλικ προσέλκυαν
- Ρήτρες «προνομιάχας τοποθέτησης» → οι εκδότες υποχρεώνονταν να κρατούν τον πλέον επικερδή χώρο στις σελίδες με αποτελέσματα αναζήτησης για τις διαφημίσεις της Google και η Google απαιτούσε έναν ελάχιστο αριθμό χώρου → δεν επιτρεπόταν στους ανταγωνιστές της Google να τοποθετούν τις δικές τους διαφημίσεις αναζήτησης στα σημεία των σελίδων αναζήτησης των ιστοτόπων με τη μεγαλύτερη ορατότητα και τα περισσότερα κλικ

ΥΠΟΘΕΣΗ GOOGLE ADSENSE

ΑΤ.40411, 20/3/2019

- <https://www.youtube.com/watch?v=lvHiOX5MoYA>
- Πρόστιμο σε Google €1.494.459.000

ΥΠΟΘΕΣΗ FACEBOOK

Bundeskartellamt, 6/2/2019

- Δεσπόζουσα θέση Facebook στην αγορά των κοινωνικών δικτύων της Γερμανίας
 - Μερίδιο αγοράς > 90% (DUAs και MAUs)
 - Ισχυρές επιδράσεις δικτύου (network externalities)
 - Αποτελέσματα εγκλωβισμού (locked-in effects)
- Πρακτική
 - Συγκέντρωση / συνδυασμός / επεξεργασία δεδομένων από διαφορετικής πηγές
 - **Δεδομένα από FB (on-facebook)**
 - ✓ Δραστηριότητες χρήστη στο FB
 - **Δεδομένα εκτός FB (off-facebook)**
 - ✓ Άλλες υπηρεσίες της Facebook (π.χ. Whatsapp, Instagram)
 - ✓ Ιστοσελίδες / εφαρμογές τρίτων (π.χ. Social plugins, facebook login, facebook analytics)
 - Ανυπαρξία επιλογής για χρήστες για μη αποδοχή των όρων χρήσης του FB

- Απόφαση Bundeskartellamt

- Εκμεταλλευτική πρακτική (exploitative abuse) → επιβολή αθέμιτων όρων συναλλαγής
- Παρεκκλίνουν από τους όρους που θα διαμορφώνονταν σε μια αγορά με αποτελεσματικό ανταγωνισμό (counterfactual)
- Μη απαραίτητη η συλλογή και επεξεργασία δεδομένων από τρίτες πηγές για την λειτουργία του FB
 - On-Facebook → δικαιολογείται από το επιχειρηματικό μοντέλο
 - Off-Facebook → μη εύλογες προσδοκίες χρηστών για απεριόριστη συλλογή / επεξεργασία δεδομένων
 - Πρόκληση βλάβης σε καταναλωτές και ανταγωνιστές
- Ανυπαρξία προαιρετικής αποδοχής όρων της Facebook από τους χρήστες

- Διορθωτικά μέτρα / Θεραπείες
 - On-Facebook
 - συλλογή / επεξεργασία δεδομένων μπορεί να συνεχίσει ΑΛΛΑ η αναβάθμιση των προφίλ των χρηστών μόνον με εθελοντική συναίνεση τους
 - Off-Facebook
 - Μόνον με εθελοντική συναίνεση χρηστών
 - Εισήγηση μέτρων από Facebook εντός 4 μηνών
 - Εφαρμογή μέτρων σε 12 μήνες

ΥΠΟΘΕΣΗ FACEBOOK

Bundeskartellamt, 6/2/2019

- **Απόφαση Ανώτερου Περιφερειακού Δικαστηρίου του Düsseldorf για αναστολή εφαρμογής απόφασης Επιτροπής (26/8/2019)**
 - Μη επαρκής απόδειξη ότι η συμπεριφορά της Facebook αποκλίνει από αυτήν που αναμένεται σε μια ανταγωνιστική αγορά → δεν αναλύθηκε το αντιπαράδειγμα
 - Μη επαρκής ανάλυση της ανταγωνιστικής ζημίας και βλάβης καταναλωτή
 - Οι καταναλωτές έχουν την επιλογή να μην γίνουν χρήστες του FB >50% (π.χ. μη εξαναγκασμός / πιέσεις) → μη ουσιώδης υπηρεσία η FB Τα δεδομένα που συλλέγονται μη μοναδικά → δεν αποκλείουν ανταγωνιστές να συλλέξουν τα ίδια δεδομένα
 - 80% χρηστών δεν έχουν μελετήσει τους όρους & προϋποθέσεις χρήσης του FB → μη καθοριστικό ρόλο στις αποφάσεις / επιλογές χρηστών
 - Μη σύνδεση δεσπόζουσας θέσης και κατάχρησης
 - Σχέση ανταγωνιστικής ζημίας και αντιπαραδείγματος
 - Παράβαση κανόνων προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα → όχι αυτόματα παράβαση κανόνων ανταγωνισμού (ποιο το βέλτιστο επίπεδο προστασίας δεδομένων σε μια ανταγωνιστική αγορά)

ΥΠΟΘΕΣΗ FACEBOOK

Bundeskartellamt, 6/2/2019

- Ενδιάμεση απόφαση Federal Court of Justice - Bundesgerichtshof, (23/6/2020)
 - Μη σοβαρές αμφιβολίες για κατοχή δεσπόζουσας θέσης από την FB στην αγορά μέσω κοινωνικής δικτύωσης στην Γερμανία
 - Μη σοβαρές αμφιβολίες για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης μέσω επιβολής αθέμιτων όρων συναλλαγής από την FB
 - Αποστέρηση χρηστών επιλογής
 - Πιθανότητα στρέβλωσης ανταγωνισμού στην αγορά μέσω κοινωνικής δικτύωσης και ψηφιακής διαφήμισης (βασίζεται σε δεδομένα χρηστών)
 - Διαφωνία με Bundeskartellamt όσον αφορά χρήση GDPR ως σχετικό πρότυπο για αξιολόγηση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης

ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

- **Amazon (δελτίο τύπου 17/9/2019)** → χρήση δεδομένων ανεξάρτητων πωλητών που χρησιμοποιούν την πλατφόρμα της Amazon
- **Apple (δημοσιεύματα Μάιος 2019)**
 - Επιβολή 30% προμήθειας για χρήση του συστήματος πληρωμής των συνδρομητών της Spotify μέσω του Apple Store (In-application purchase system, IAP)
 - Διακριτική τιμολόγηση → η προμήθεια 30% δεν επιβάλλεται σε μη ανταγωνιστικές πλατφόρμες π.χ. Uber, Deliveroo
 - Περιορισμοί σε επικοινωνία Spotify και συνδρομητών μέσω του Apple Store εάν δεν γίνονται πληρωμές μέσω IAP
 - Απαγόρευση σε κατασκευαστές εφαρμογών να χρησιμοποιούν άλλα συστήματα πληρωμών
 - Άρνηση σε Spotify να διορθώσει προβλήματα (bug fixes) και βελτιώσεις εφαρμογής (app enhancements)
 - Απαγόρευση σε Spotify να χρησιμοποιεί την εφαρμογή Siri (Apple's smart assistant) και το HomePod (Apple's smart speaker) και αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εισαγωγή της εφαρμογής της σε Apple Watch

**Ευχαριστώ για την
προσοχή σας**

Δρ. Παναγιώτης Αγησιλάου

W: www.trojaneconomics.com

E: p.agisilaou@trojaneconomics.com

T: (+357) 22560175

F: (+357) 22560065